

Evangélikus Kántorlevél

— Szerkeszti: Finta Gergely —

Reminiscere

(nagyböjti igehirdetés — textus: Máté 15,21–28)

Böjttben önként vállalva mondunk le dolgokról, amelyek egyébként könnyen rátelepednek az életünkre. Szokásokról, étkekről, élvezeti cikkekről. Ez a lemondás segíthet minket emberebb emberré lenni. Isten gyermekévé.

Isten önként vállalva mond le dolgokról. Az igazságáról és az arra alapuló ítéletéről. Lemond azért, hogy engem, embert megmentsen. Lemond azért, hogy a beteg világot, benne a beteg emberiséget és a beteg embert meggyógyítsa. Minden gyógyítási történet az evangéliumokban ezt a jelzést adja: a Jézus Krisztusban emberré lett Isten gyógyító Úr!

Mai igénk nem tartozik az első hallásra érthető evangéliumi szakaszok közé. Aki így érzi, nem nézett a mélyére. Ott van a háttérben a kananeus-zsidó feszültség, az őslakosok és a betelepülők feszültsége. Ki kit néz kutyának, ki kihez hajol le, ki milyen sorrendben foglalkozik a hozzáfordulókkal. Csupa-csupa ma is aktuális kérdés.

Témává lesz a próbatétel ügye. Ki és mi tesz próbára: a Kísértő, az ördög, vagy mi magunk játszunk a tűzzel, esetleg maga az Isten próbál? Miért nem közvetlen a segítség, miért van mindig valamilyen közbeiktatott fogaskerék? Miért szükséges, kinek van szüksége a huzavonára? Ez a szituáció is ismerős.

Jézus idegenben van, azaz a megszokottól eltérő helyzetben. Időbeni, térbeni, nyelvi határok mutatkoznak a történetben. Ahogy életünket, kapcsolatainkat is ilyen határok nehezítik bonyolítják, néha lehetetlenítik. De Jézus a történet tanúsága s az egész Újszövetség egyértelmű állítása szerint is határokon átlépő, elválasztófalakat leromboló Úr. Egy idegen népből és idegen kultúrából származó asszony Urának és Dávid Fiának szólítja Jézust. Elgondolkodtató. Az idegen népben is van Jézusnak tanítványa? A klikkesedésre hajlamos egyházban, a belterjesen zártkörű kereszténységben elgondolkodtató. Vannak közöttünk és körülöttünk —általunk idegennek tartottak—, akik Jézust Úrnak vallják és úgy szólítják meg, ahogy kell. Megszólítják. Beszélgetnek Vele.

Működik-e az életünkben ez a dialógus? Az az Istennel párbeszédet folytató, az ő válaszára is figyelő, a beszélgetésben akár viaskodó, kitartó imádság. Az asszony kért, nem engedte lerázni magát. Erőszakosan kiáltott. Kiállta a próbatételt, mert rábízta magát Jézusra.

Reminiscere — Emlékezz, Uram, irgalmadra! Hangzott a zsoltár, hangzik az előttünk álló vasárnap introitusa. A kananeus asszony is emlékeztette az Urat: nem a saját jogaira, hanem az Úr irgalmára. Az asszony tudta, Jézusnak igaza van, tudta, hogy joggal, igazsággal itt nem ér el semmit. Jézus irgalmára, szeretetére apellált. A felejtteni tudó Isten —mi lenne velünk ha nem tudna, nem lenne hajlandó felejtteni!— nem felejtíri irgalmát és kegyelmét. Erre emlékezteti a kananeus asszony a názáreti Mestert, erre emlékezteti böjt első harmadában Urát az egyház. Emlékezz meg, Uram, irgalmadról! Mert az a mi egyetlen reménységünk.

Az asszony azonban nem önmagának kér. Nem önmagáért kiált, erőszakoskodik. A lányáért jár közben. Minden könyörgés —az otthon csendjében és a liturgia közösségében— innen veheti a mintát. Az önző közösséget és az önzésre hajlamos egyéni imádkozót neveli ez a történet: lehet, szabad, kell másokért könyörögni. Kitartóan, Isten előtt másokért küzdő bátorsággal lehet, érdemes az eget ostromolni.

A világot, az egyházat, a mi személyes életünket gyötrő gonosz lélek ellen egyetlen orvosság van. A gyógyító Jézusi szeretet. Nem kell szégyellni, hogy a XXI. század embere is kénytelen ördögről, gonosz erőkről, hatalmakról beszélni. Jelenlétük tény, szomorú valóság. Annál nagyobb evangélium, hogy a XXI. század elején is megtapasztalható módon feltámadt, hatalmas, az ördög munkáját is lerontani tudó Urunk van.

A határokat átlépő, a segélykiáltásunkra figyelő, az irgalmára emlékező, szeretetét valóságosan gyakorló Jézussal való találkozásra készülünk a kenyérben és a borban. A nagy titok valósággá válhat. A vele való közösségben gyógyul életünk, gyógyulhat a környezetünk. Áldott, aki az Úr nevében jön!

Hafenschér Károly

(Elhangzott a VI. Magyar Egyházzenei Kongresszuson, Szegeden, 2003. március 14-én, a szegedi református templomban tartott evangélikus ágendás istentiszteleten)

Dobszay László

Jánossy Lajos, a liturgus és kora

Nagy és egyúttal némileg félelmetes megtiszteltetés az Evangélikus Teológiai Akadémia meghívása, hogy Jánossy Lajos születésének évfordulóján ily nagy tudású teológusok színe előtt tartsak előadást liturgikai témáról. Úgy lenne illő, hogy Jánossy Lajos írásait és működését méltassam, de tudom, hogy erről nálam illetékesebbek fognak szólni. Talán hasznos lesz azonban, ha a nagy érdemű liturgus tevékenységének, mondjuk így, kontextusát próbálom felidézni.